

Сәндік- қолданбалы өнер.

Сабак тақырыбы:

Мозаика өнері. Мозаика орындаудың түрлері мен техникалары

Сабақтың мақсаты:

- *Мозайка өнерінің түрлерін, орындалу техникаларын ескеріп, дайын өнімнің сапасын бағалауға және идеяларын талдауға критерийлер қолдану*

Бағалау критерийлері:

Білім алушы

- *Мозайка өнерінің түрлерін, орындалу техникаларын біледі;*
- *Мозаика жұмыстарының сапасын талдауға және бағалауға арнайы критерийлер қолданады.*

Тілдік мақсаттар - Терминология

Қазақша	Орысша	Ағылшынша
Табиғи тастардан мозаика	Мозаика из натурального камня	Mosaic from a natural stone
Әйнек мозаика	Стеклоянная мозаика	Glass mosaic
Керамикалық мозаика	Керамическая мозаика	Ceramic Mosaic
Жылтырақ мозаика	Глянцевая мозаика	Glossy mosaic

Мозаиканың пайда болу және даму тарихы.

Мозаика (французша *mosaïque*, италянша *mosaico*. – музаларға арналған) Мозаика деп түрлі жазықтықтарда (қабырға, еден, үйдің төбесі) қаланған өрнек аталады. Мозаика материалдарына жылтыр тас, қыш тақта, шыны сынықтары, қарапайым тас, шыны және смольта жатады. Мозаика байырғы өнер саласы.

Мозаика ежелгі шығыста пайда болған. Шеберлердің туындыларынан бізге ғажайып парсы қобдишасы жеткен.

Антика дәуірінде ежелгі шығыс үлгілері әсерінен мозаика (еденге түсті тастардан қаланып жасалған).

Рим империясының кезінде гүлденді. Виллалар, сарайлар, монша (ванна) қабырғалары мен едендерін мозаикадан қалап орналастырды. Осы кезеңде материалдардан түсті тастар мен қабыршақтардың композицияларын қолданды.

Осы дәуірдің ең көрнекті туындылары Помпей бейнеленіп сақталған «Иссе маңындағы шайқас» мозаикасы. Соңғысы бір жарым мың данадан ерекше түрде «opus vermiculatum» (бұл бөліктер бір-біріне ирек сызықтармен жиналуы) қаланған.

Мозаика өнерінің гүлденуі Византия дәуіріне жатады, византиялық мозаикада қабырғалар қабаттардың нәзіктігімен және нысандардың мүлтіксіздігімен таңдандырады. Мозаика кескіндемесінің ерекшелігі болып негізінен алтын, бірақ көптеген «кенептерге» жасыл және ақ түсті реңктер қарастырылады. Смалт және тас (жиі жартылай қымбат) жиынтығы жылтыратылмаған, бұл оларға түс тереңдігін берген. Олар бөлмені кеңейтудің оптикалық әсерін іздестірді.

Орта ғасырдың (VI-VIII ғғ.) Ерте кезеңінде итальяндық Равенна қаласы өзінің әшекейлері, әшекейлері мен әулие-ғайыптары әшекейленген. Фрескаларда және жалпы әшекейде әшекей қолданылды. Оның әшекейлері Монреаль қаласында белгілі болды, үлкен собор бар. Ол алтын түсте жарқыратып, оған байлық пен ұлылықты сезінеді. Собордан басқа Бенедиктин монастырына назар аудару қажет.

Орта ғасырларда әшекей әшекейленген соборларды безендіруге арналған полярлық өнер нысаны болды, бірақ фреска оны флешкаға айналдырды, алайда, әшекей, екіншіден айырмашылығы, түсі жоғалмайды және суреттің жоғарылауы және жаңарудың қажеті жоқ. Мозаиканы дамытуға ислам мәдениеті маңызды үлес қосты. Мешіттер мен мұнаралар өздерінің интерьерінде мозаиканы пайдаланады. Мозаиканың негізгі түрлері паркет және инсарсия болды.

Ресейде әшекей өнер Х ғасырда пайда болды және христиандықтың қабылдануына байланысты болды, бірақ материалдың жетіспеушілігінен бірден ерекше дамиды. Кейінірек Киевте шыныдан жасалған бұйымдар шығарылды, бұл әшекей өнерінің гүлденуіне себеп болды. Ең әйгілі және таңғажайып өнер туындылары - Киевтегі София соборында және Әулие Михайлдың Алтын күмбезді ғибадатханасында мозаикалық тақталар.

Қазіргі уақытта әшекей техникасы жиі кездеседі, бұл өнер нысаны жоғары. Фрески мен мозаика Мәскеудің метро станцияларын безендіреді: Новокузнецкая, Чеховская, Нагатинская, Белорусская, онда Рим мен Флорентин мозаикаларын көруге болады.

Өткеннен бүгінгіге оралсақ

- **Өткеннің салт дәстүрлеріне оралу біздің заманға тән болып табылады. Сол секілді мозаикада аз уақыттық ұмытылудан кейін сәнге ене бастады.**
- **Мозаиканы нәзік, эксклюзивті витражда ғана емес, ғимараттардың сыртқы көрінісін әсемдеу үшін экстерьерде қолданылатындықтан, мозаика өнері тек қана көркем емес, сонымен қатар тәжірибелік іс болып табылады екен. Ежелгі жұмыстарға ұқсас мозаикалық панноны өзге технологиялар мен түрлі материалдарды қолдана отырып жасайды. Мозаика жасау үшін қандай материалдар қолдануға болатындығын қазір білетін боламыз.**
- **Қожа Ахмед Яссауи мавзолейіндегі мозаика, базилик Сан мозаикасы, Кеңес дәуірі кезеңіндегі мозаикалар және құрылыс материалдарының қалдығынан жасалған мозаикалар**

Талқылауға арналған сұрақтар

- Мозаика дегеніміз не?
- Мозаика жасау үшін қандай материалдар қажет?
- Мозаиканы қай жерде қолдануға болады?
- Мозаика техникасының басқа техникалардан айырмашылығы мен ұқсастығы?

Тапсырма №1

Зерттеу жұмыстары

1- топ: Бүгінгі таңда не себепті мозаика өнеріне сұраныс көп?

Ойыңды нақты мысалдармен дәлелде..

2-топ: Мозаикамен айналысқан қазақ қолөнер шеберлерінің жұмыстарының ерекшеліктерін анықтау.

3-топ: Мозаиканың күнделікті тұрмыстағы және әртүрлі визуалды өнер түрлеріндегі қолданысын зерттеу.

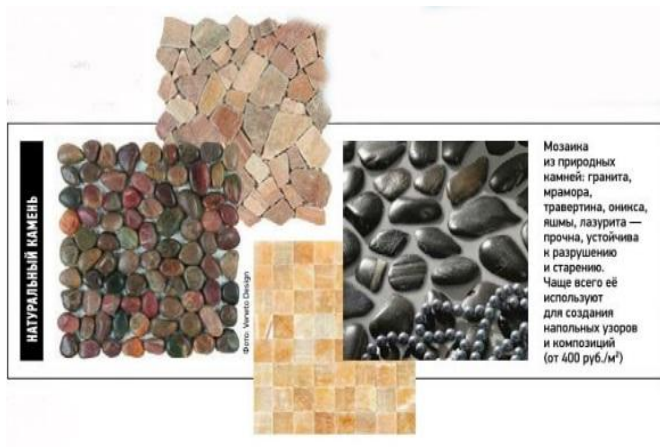
Тапсырма №2

Топтық жұмыс

Берілген картиналар бойынша төменде көрсетілген кестені толтырыңдар.

Мозаиканың түрі	Материалы	Қасиеті

Мозаиканы орындауға қолданатын материалдар түрлері

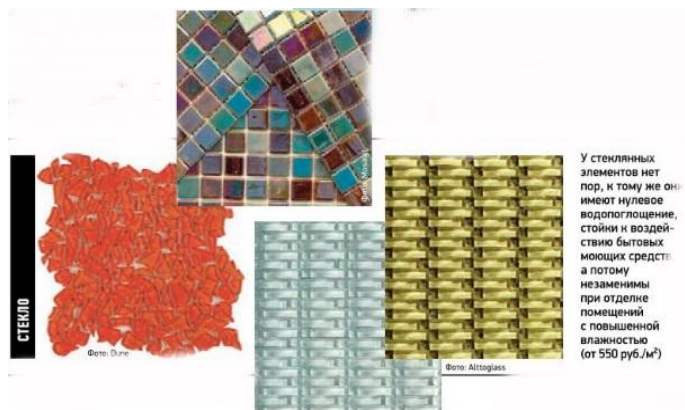

Табиғи тастардан мозаика

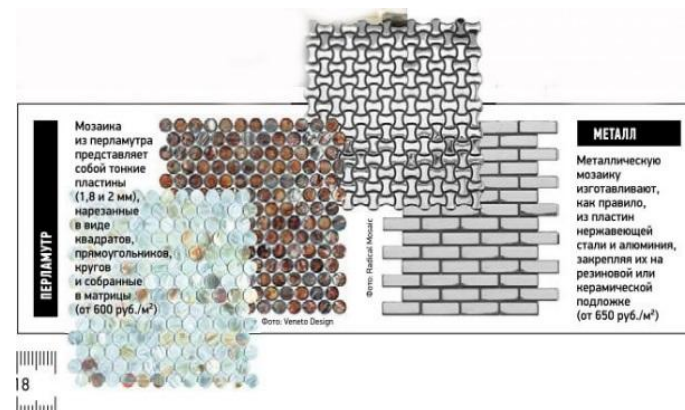

КОЖҰ А ТАКЖЕ СОЗДАЁТ РАЗЛИЧНЫЕ ВЗАИМНЫЕ ЭФФЕКТЫ
ВСЕВОЗМОЖНЫЕ МАТЕРИАЛЫ: КАМЕНЬ, МЕТАЛЛ, ДРЕВЕСИНА,
КЕРАМИКА, МОЗАИКА, ПЛАНКОНА, ПЛИТКА

Керамикалық мозаика

Әйнек мозаика

Жылтырақ мозаика

Тапсырманы бағалау критерийлері:

- *Мозаиканың анықтамасын біледі;*
- *Мозаиканың түрлерін айта алады;*
- *Мозаика өнерінің қайдан шыққанын біледі;*
- *Ежелгі мозаика өнер туындыларындағы орындалу техникаларын анықтай алады;*
- *Қазіргі уақытта ол техниканы қалай пайдаланылатынын біледі;*
- *Дайын жұмысты арнайы критерийлер арқылы талдай алады;*
- *Уақытты тиімді пайдаланады.*

Кері байланыс

Сіз үйренген үш жаңа нәрсені атаңыз;

- Не оңай болды?
- Не қиын болды?
- Сіз болашақта білгіңіз/үйренгіңіз келетін нәрсе

